

ми се другарски единъ отъ войниците.
— Скоро ще се стъмни, а ти още не си написалъ табелата за арката.

Азъ разтворихъ голѣмата бѣла хартия, която бѣхме приготвили още въ казармата, върху една маса взета отъ съседната гостилница и съ четка и гушъ се приготвихъ да напиша възхвалата за Светитѣ Солунски брата.

Тогава се намѣси Христо. Той сякашъ искаше да поправи лошото впечатление, направено съ сръбската дума „разредъ“, та съ горда самоувѣреноетъ рече:

— Чиче, азъ зная да пиша и да чета по български.

— А! — зачудихъ се. — Ами нали сърбитѣ не сж ви учили български? Ти откъде си се научилъ?

— Отъ кака. Тя бѣше въ четвърти раз... не! въ четвърто отдѣление. А пъкъ нея научи татко...

— Какво работи татко ти, Христо?

— Дюкянджия.

— Ами какво можешъ да напишешъ по български?

— Всичко, чиче.

И като помисли малко, запита:

— Ти какво ще пишешъ на тази книга? Каж ми, азъ да го напиша.

Подадохъ му едно малко листче отъ бележника си и моливъ:

— Добре! Напиши: „Слава вамъ Братя Кирилъ и Методий!“ Толкова!

Христо се облегна на масата, стисна здраво молива, каточели щѣше да кове съ него, а не да пише, и започна бавно да чертае: „Слава вамъ братиа Кирилъ и Методий“.

Край насъ се бѣха събрали и други войници. Всички видѣха написаното, и пригнахме. Христо помисли, че сме доволни отъ неговата граматика и самодоволно се засмѣ:

— Видѣ ли, чиче, че зная?

— Видѣхъ, видѣхъ, — отговорихъ азъ презъ смѣхъ. — Ами какви сж тѣзи букви?

И посочихъ „ероветѣ“, завъртени на края на Кирилъ и Методий.

— Ерове, ерове! — съ старешки видъ отсѣче Христо. — Сърбитѣ нѣматъ ерове, а ние си имаме!

Това бѣше казано тѣй, сякашъ цѣлата ученостъ на българитѣ се криеше тъкмо въ „ероветѣ“.

— А защо на Методий си сложилъ малъкъ еръ? — подхвърли единъ войникъ.

Христо се замисли, почеса се по тила, но после се свързе и твърдо рече:

— Защото Свети Методий билъ по-малъкъ отъ Свети Кирилъ. Затова!

Азъ се смѣхъ до сълзи съ този чудатъ „граматикъ“, но смѣхътъ ми не го обиди. А когато написахъ табелата, на края на Методий сложихъ едно съвсемъ малко ерче, което нѣмаше да се вижда отдалече.

Христо бѣшѣ видимо доволенъ и, като разгледа малкото ерче, поклати мъдро глава и каза:

— Значи е билъ много по-малъкъ Свети Методий, нали, чиче?

— Да, мойто момче!

И се извихъ настрана, не защото се смѣяхъ, а защото очитѣ ми бѣха овлажнѣли. Тѣзи сълзи бѣха предизвикани отъ Христовата граматика и отъ двата ера, които въ дългитѣ вѣкове на робство и неволя единички сж пазили българския духъ.

Змей Горянинъ